

EPISTOLARI D'EN MARIAN AGUILÓ

(Continuació)

XXXIX

Barcelona 21 de Març del 71.

Estimadíssim Jaume : Ditxós Mossèn Cinto Verdàguer que ha pogut arribar a Vich per donarte l'abrassada consoladora de germà del ànima lo dia mateix que la Mort se t'emportà ton benvolgut germà segons la carn. Li envejo tota la tristesa que haja lograt arrancar del teu cor; y si l'amistat fos prou poderosa per alleugerir les penes que compateix, poca o gens ten dexaria de la que ara tan amargament sufrexes. Aconortet y aconorta a tos pares.

A ta pobre mare, a ton pare, dígalos moltes y moltes coses de part meva, y puix Deu te ha donat especial llum aprén y ensenyels lo camí de la conformitat que es l'únich camí alegre en aquesta vall de llàgrimes.

Molt greu me sab no poder estar al teu costat. Aprén de cuydarte. Ara so enfermer den Tomás Fortesa, que tenim al llit y Deu vulga que no sia per molt temps. Na Victoria Peña y ses vehines se unexen al teu dolor. N'Amer te escriurà.

Adeu estimadíssim, no te oblidis del teu amic

Mariano.

(Segueix una sentida carta de condol d'en Tomàs Fortesa.)

XI.

Dn. Jaume Collell.

Barcelona 3 Agost del 71.

Estimadíssim meu : Tens raho quet vessa pels cabells; el meu silenci m'era una espina. Cada hora me ocorren coses que dirte y may se trobar una estona per escriuret.

En Plácit ha colocat les papeletes que jo tenia arreplegades pel *diccionari*, y en veurel t'espantarás; ha crescut com una *carabassera*.

Les currandes mallorquines me donen mes feyna de la que esperava. He escurat les butxaques y racons y n'han surtides mes de les que feya comtes. En Tomás Fortesa men ha enviat un bon replech y me apar que es un tomo salvat. Axí 'n trobés alguna recanada de catalanes perque no tenguen zel les dues coleccions. Si cap ne sents bada bona orella perque no t'escapia.

Ja sabs que D. Vicente Lafuente ha publicat tres vols de *Historia de las sectas secretas de España y en particular de la francmasonería española hasta nuestros días*? No l'he vista pero me diuen que hi ha datos curiosos y nous; arriba fins a la mort den Prim. Veritat es

que mes val per ara que penses en menjar costelles y passejar que no en treballar.

Me alegraré molt de veure arribar a bon port el teu *venturós pelegrí* pero no vull quet cansis massa en ferlo caminar. Les jornades dels pelegrins solien esser curtes. Quant sia hora miraré tot lo que sapia de la antiga edició que may ha estat tan popular com el fra Anselm. Se'm figura que l'obreta es de final del setgle xv pero no crech tenir cap dato positiu.

Si fas l'expedició a Tarragona be't veuré pero mira que per la terra baixa li fa molta calor. Si no vatx a la Puda veuré de fer una excursió pel Setembre sisquera de 8 dies.

La meua familia me demana molt sovint de tu. El día de St. Jaume te ferem commemoració especialíssima.

Encara no tens llest el títol de Mestre a pesar de les presses que quant tench ocasió dono a en Serra.

Dona una abraçada ben forta a en Palau y saluda a sa familia. Jo pogués arribar a fer una passejada per exes afraus ab vosaltres. Te escrich tot servint en el P. Fita en les seues interminables investigacions. Hem passat tota la tarde sols dins la biblioteca y m'ha tocat a mi ferli els honors de la casa, lo que ja no'm diverteix tant com ara fa 25 anys.

Dona mem.^a a tos Pares y germana. Tampoch se res den Cinto y jo ne tench la culpa perque no li he contestat.

En Fortesa y n'Amer te saluden molt coralment. Adeu bon amich, cuydet força perqué puguis passar un bon ivern. Te abraça molt fort en

Mariano.

No t'he dit res del llibre; quina memòria la meua! Vull fer copiar algunes laminetes pera la meua *bibliografia*.

XLI

(De Mos. Collell : 1871.)

Estimadíssim Jaume : Estich pagant la primera contribució iver-nenca. He estat dos dies al llit y no se si estich pitjor. Fa una estona que me he alçat y l'he empleada en collocar los mots que me trameteres. De casi tots he trobats comprobants replegats per mi, y axó'm dona o augmenta la alegría, puis que'm prova quel replech de les paraules nostres comença a estar envant. Quant un dexa una feyna llesta la mort no es tan esfereidora; no'm referesch a la religió que fa poch cabal dels diccionaristes, sinó a la nostra renaxença que es encara la meua passió capital.

Fa dies que tench començada esta carta y el malhumor del costipat y la feyna que he tingut les hores que he passat fora del llit, no m'han permés acabarla. Ara que son les sis del vespre de vuy 25 d'Octubre en Plácido me acaba de portar la prova del teu *Pelegrí* que veuré de despatxarte entre anit y demá si'l senyor costipat m'ho permet.

Preferesch estar malaltís a que tu hi estigues. Fer lo que pugues per conservarte be y no treballes massa.

Fins demà. Adeu, me cridan a dinar. Saluda a tos Pares y a la Marieta y feb llargues memories de les persones que me anomenares en ta carta. Te abraça ton amich

Mariano.

XI,II

(De Mn. Collell : (1871.)

Estimadíssim Jaume : Te torno la prova del Pelegrí que voldria corregir al teu costat. Me'n aconort pensant que si Deu ho vol aviat prepararás la 2.ª edició y será possible millorar qualque vers y apurar ben be'l llenguatge.

Veges si podrien tirar una dotsena d'eczemplars en paper de ma sens retallarlos les barbes.

En Morel després d'haver estat molt malalt partí dextantme memories per tu. En trobar un eczemplar de la 1.ª edició del teu Turmeda t'hi faré escriure una dedicatoria y axí tendré una excusa per no despendrem della quant ho mostr als bibliófilis.

Tench fa dies el teu diploma de Mestre pero en Reynals es a Madrid y fins que torni nol podrá firmar. Si poso march a el meu estich per ferho ab el teu sisquera perque te arribi millor. Es molt bonich.

En Serra haguera estat bon passatge pel *Menyspreu del mon* que te remetré en tenir conducte segur. Reberes l'obreta del Jesuita de *Salamanca*? La prosa pot anar y fins la trobo molt digna de aplaudir atés lo allunyat que l'autor viu de Catal.^a y la repugnancia que la *Companyia* te al catalá. Si tens ocasió fersne una gasetilla pel *Domingo* & en catalá, que després la podrém insertar entre'ls anuncis de la próxima revista.

Fes que l'Anglada se mir en la bellesa de la impressió. Els títols dels personatges ben espayats (y de cursiva?). La portada no'm fa gracia. Posa y sisquera una altra creu.

El goigs del Pilar están be, gracias per ells y per lo que los acompanya.

Encara no hè pogut escriure a n'en Cinto.

Miret les correccions fetes si te estan be.

Ten anava a apuntar algunes en un paper pero ho dextarém per la 2.ª ed.^o. Ves alerta a la ç trencada que 'n abuses alguna vegada.

Adeu estimadíssim. Te abraça en

M.^o

XLIII

(A continuació d'una carta d'en Plácit Aguiló a Mossén Collell, datada de 30 de Març de 1872.)

Estimadíssim Jaume : En quant a salut mes val no quexarme; Deu me quart de pitjor. Has enviat poésies en els Jochs? Supós que al manco hi veurém el *Miquelet*.

El primer prospecte que vatx tenir ab los quatre plechs, vatx

dir quel te remetessen però se que passa dies en la botiga den Verdaguer junt ab los altres. Encara no se'n ha entregat cap a cap periódich. Sit ve be dirne qualque cosa fesho, en catalá o castellá, com vulgues.

Deu te do unes bones festes en companyia de ta familia. Si'l temps estás mes segur y jo de millor humor vendria a veure la prosessó de la 2.ª festa de Pasqua. Qui pogués sentir les Caramelles en algun poblet de la Plana!

Dona la inclosa a Mossèn Jacinto a qui anyor també molt. No crech exir perquè tench a imprimir un full de la *Bibliografia* y m'hi entra aquell folletó en 8.º titulat Devoció a M.^a SS.^a dels Dolors que en forma de offici diví compomgué lo Seráfich S. Bonaventura. Vich per Ignasi Valls 1848.

No'm podrás saber qui ho traduí? Fesme favor d'informarten y escriumo immediatament.

Te abraça ton amich de cor

Mariano.

XLIV

Sr. D. Jaume Collell.

Barcelona 23 Juliol del 72.

Amich estimadíssim: El vapor me espera que men ha de dur a Marsella; d'aquí poch dexaré Barcelona y Deu sab com y quant tornaré. No men vatx alegre; no se queu fa. May havia hagut de cercar la salut o la millorança tan lluny.

Ahir abans de rebre ta carta ten anava a escriure una ansiós, y mes que tot per donarte de tot cor els molts anys y bons, com te los don pel teu Sant Patró.

Estich ab el maretx del equipatge y preparatius ques mes anguniós quel de les onades. Voldria mes donarte una abraçada que escriuret.

Encarregui a en Francesch Masferrer que escrigues a M. Verdaguer. Apesar de no veure cap perill próxim, estich molt preocupat, pot esser mes de lo que tu hi estás. En Cinto necessita un cuydado y alimentació especials y no fa res de lo que deuría fer. Mira de ferli pendre la llet de burra y de arrencarlo de la Vicaría. Llástima que no tenga un superior que sapia de higiene. Dígali tot lo que te ocorri de part meua. Si ara li escrivía li faria massa por perquè'n tinch. Aprenéu de guardarvos per amor de Deu!

L'Amer y sa costella te saluden. *Les tres germanes* fa tres setmanes que son a Palma. En Plácit fa dies que rodola un catarro de ventre y de pit y jau, y podrá esser que per ell no puga marxar avuy apesar de que ell s'hi empenya.

Los nous carlins no han tret cap cançó catalana que corr per exos pobles? A Deu estimadíssim; dona una abraçada a Mu. Cinto y posa unes ralles a en Plácit si no millora aviat com desitx y esper. De totes maneres passará dies d'ansia ton amich que te abraça

M.^o

Ma familia te saluda. M.^s a tos pares y a la Marieta.

XLV

(Derrera d'una carta d'en Plácit datada a Barcelona 24 Juliol de 1873.)

Estimadíssim amich Mossén Jaume : Tu sabs que la festa del teu Sant Patró es per mi un aniversari, el de la mort den Pau Piferrer, y tot avuy no'l me se traure del cap. No per axó dexaré de acompanyarte en la imaginació a la teua missa y fins y tot en el dinar rodejat de ta bona familia. Salúdala y que Deu te concedesca llarchs y millors anys de vida; encara que'l teu nou estat es el millor remey per no perdre la tranquil·litat y la confiança. Adeu estimadíssim, reb un estret abraç del teu amich

(Seguirá.)

Marian.

ORDINACIONS URBANES DE BON GOVERN A CATALUNYA

ORDINACIONS DE BALAGUER

(1313-1337)

(Continuació)

Comencen bans de pescadors de Balaguer, e daltres persones dela Ciutat o estranyes, que pex volran vendre ni tenir en la Ciutat, los quals son ordenats e apruats pel batle, e pels pahers, e pels altres prohomenus desta Ciutat en conseyll general : los quals volen que sien per tots temps duradors.

Primerament, que, tot pescador de la dita Ciutat, sie tengut de vendre peix sil ha, si es daygua dolç, o de mar, o destany, o encara tot peix salat, a tot hom qui len deman, sies dela Ciutat o estrany, de qualque condició sie, que peix li deman a vendre; e qui contra açó farà, pagará per ban ij. solidos.

Item, que, nuyll pescador dela Ciutat ne estrany, que peix aport ne age en la dita Ciutat per vendre, nol gos amagar, ne celar, a neguna persona qui a vendre lin deman, sots lo ban damunt dit.

Item, que, als divendres e altres dies de dejunis, los pescadors daquesta Ciutat agen a traure tots e cascu dells, tot lur peix per vendre en la plaça de Sent Salvador, ço es a saber, cascu siles ha iij. soldades ensemps o menys, aytant com naurá, e quel tingue ach per vendre, tro a hora de terciá, si venut nol hauie. Equan aquell haie venut, que ni aport altretant, e açó aie a fer cascu, tro ala damunt dita hora de terciá, mentre gens de peix aien a vendre, o sis uol li puxe tenir tot ensemps per molt quen age. Salvant emperó els mesos de juliol y dagost, els quals noli sien tenguts